

Nr 82.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar av bestämmelserna rörande rekreationsresor för personal vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden m. m.; given Stockholms slott den 13 februari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler, efter gemensam beredning med cheferna för kommunikations- och finansdepartementen, fråga om vissa ändringar av bestämmelserna rörande rekreationsresor för personal vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden m. m. samt anförd därvid följande:

Till underlättande av rekryteringen av officers- och underofficerskårerna vid i Boden förlagda truppförband ha meddelats bestämmelser bland annat rörande rätt för vissa befattningshavare att jämte familjemedlemmar mot nedsatt avgift företaga resor i rekreationssyfte till landets sydligare delar.

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 1 saml. Nr 82.

Bestämmelserna tillkommo år 1928. Från att från början ha gällt endast officerare och underofficerare jämte vederlikar med beställning på aktiv stat vid Norrbottens regemente, Bodens artilleriregemente och Norrbottens artillerikår jämte deras hustrur och hemmavarande barn under 18 år ha bestämmelserna successivt utsträckts till att omfatta personal å aktiv stat eller övergångsstat vid samtliga staber, truppförband och anstalter i Boden (1929) samt vissa ständigt tjänstgörande extra ordinarie tjänstemän vid lantförsvaret ävensom viss ständigt tjänstgörande kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal (1931).

Efter dessa utvidgningar avse de i ämnet nu gällande den 13 mars 1936 av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelserna

a) officerare och underofficerare jämte vederlikar på aktiv stat med förläggningssort i Boden,

b) till övergångsstat tvångsvis överförda beställningshavare, vilka förordnats att i Boden uppehålla befattningar, som enligt gällande organisation skola bestridas av pensionerad personal, eller eljest tagas i anspråk för ständig tjänstgöring i Boden,

c) i Boden ständigt tjänstgörande extra ordinarie tjänstemän vid lantförsvaret, vilkas avlöningsförmåner utgå enligt kungörelse den 22 juni 1928 (nr 215) (numera ersatt av militära icke-ordinariereglementet den 15 juni 1939, nr 276),

d) i Boden ständigt tjänstgörande kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal, som avses i 4 kap. av förstnämnda kungörelse,

e) de under a)—c) nämnda beställningshavarnas hustrur och sådana hemmavarande barn, som icke fyllt 18 år.

Enligt sagda bestämmelser äga dessa personer vid *en* resa årligen i rekreationssyfte, när resan sker till Bollnäs eller söder därom belägen station i andra eller tredje vagnsklassen efter eget val, färdas mot avgift motsvarande för person, som fyllt 12 år, hälften av det för tariffzon i allmän trafik gällande biljettpreis för den vagnsklass, som för resan i verkligheten begagnas, samt för barn, som fyllt 4 men icke 12 år, ävensom för barn, som icke fyllt 4 år men för vilket särskild plats begäres, hälften av den avgift som för dylik resa enligt vad här ovan sagts skall erläggas av person, som fyllt 12 år. Rätt till nedsättning i andra avgifter än den för färdbiljett, såsom avgifter för snälltågstilläggs-, sovplats-, resgods- och cykelbiljetter, medgives icke.

Ehuru bestämmelserna rörande dessa rekreationsresor sålunda varit i huvudsak oförändrade sedan år 1931, har frågan om ändring i desamma därefter upprepade gånger varit föremål för statsmakternas prövning.

1932 års riksdag lämnade utan bifall vissa i proposition nr 229 och väckta motioner framförda förslag om utvidgning av bestämmelserna till att avse *dels* pensionerad personal i arvodesbefattning vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden, *dels* underbefäl, som räknade minst fyra anställningsår vid truppförband i Boden, *dels* ock vissa förmän och likställda ävensom arbetare, vilka enligt gällande bestämmelser vore berättigade att åtnjuta semester. Riksdagen anförde bland annat följande:

Riksdagen har icke kunnat undgå att finna, hurusom förmånen av s. k. rekreationsresor givits en omfattning, som från början knappast varit avsedd eller med det åsyftade ändamålet helt överensstämmande. Uppmärksammas må, att varje av riksdagen beslutad utvidgning av sagda förmån städse medfört nya krav från andra personalkategorier, som ansett sig äga lika stor rätt att komma i åtnjutande av densamma. Vidare är att märka, att några enhetliga bestämmelser beträffande förutsättningarna för åtnjutande av sagda resekostnadsförmån icke finnas, utan riksdagen har måst fatta sina beslut efter prövning av omständigheterna i varje föreliggande fall. Vid angivna förhållanden och då det icke bör lämnas ur sikte att jämväl annan personal såväl vid som utom försvarsväsendet med lika stort fog kan göra anspråk på ifrågasvarande förmån, torde ett fortgående på den inslagna vägen icke för närvarande vara tillrådigt. Riksdagen har därför ansett sig icke kunna bifalla Kungl. Maj:ts proposition.

Riksdagen vill emellertid framhålla, att därest en ytterligare utvidgning av rätten till rekreationsresor anses böra ske, utredning dessförinnan torde böra verkställas beträffande såväl den omfattning, desamma lämpligen böra erhålla, som ock i vad mån biljettprisnedsättningen medför kostnadsökning för statens järnvägar.

1936 års riksdag avlog ett motionsledes framställt förslag, att rätten till rekreationsresor mot nedsatt avgift måtte utsträckas att gälla alla i statens tjänst anställda tjänstemän (folkskollärare inberäknade) ävensom kommunernas tjänstemän inom Norrbottens län.

Kungl. Maj:t fann den 19 februari 1937 en framställning om beredande av rätt till rekreationsresor mot nedsatt avgift åt pensionerad personal i arvodesbefattning vid försvarsväsendet med tjänstgöring i Boden icke föranleda någon åtgärd.

I skrivelse den 5 juni 1937 har *militärbefälhavaren för Övre Norrland* gjort framställning om att rätt till rekreationsresor mot nedsatt avgift måtte tillerkännas dels sådana ordinarie befattningshavare med tjänstgöringsort i Boden, vilkas avlöning visserligen utginge enligt den för avlöning av officerare och underofficerare gällande kungörelsen men vilka dock enligt tjänstgöringsreglementet för armén icke betraktades såsom officerares eller underofficerares vederlikar, och dels pensionerad personal i arvodesbefattning vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden.

Enligt militärbefälhavarens skrivelse utgöres den med framställningen avsedda ordinarie personalen av — förutom övermaskinist och förste montör vid Bodens fästning, vilka på grund av senare utfärdade bestämmelser äro att anse såsom underofficerares vederlikar — följande befattningshavare, nämligen montör vid Bodens fästning och förrådsvaktmästare (innehava enligt nu gällande bestämmelser tjänsteställning såsom furir), maskinist vid garnisonssjukhuset i Boden eller vid regemente (kår) samt eldare av 1. klass vid garnisonssjukhuset i Boden eller vid regemente (kår).

I fråga om pensionerad personal i arvodesbefattning har militärbefälhavaren anført:

I den mån övergångsstatspersonal icke längre stode till förfogande för besättande av arvodesbefattningarna i Boden, hade det visat sig, att stora svårigheter förefunnes vid besättande av dessa befattningar med pensionerad

personal. Dessa svårigheter komme helt säkert under de närmaste åren att ytterligare ökas, när tillgången på övergångsstatspersonal helt upphörde. Erfarenheterna talade redan nu för att det låge i statsmakternas intresse att göra allt för att söka underlätta rekryteringen av arvodesbefattningarna i Boden med pensionerad personal. Samma skäl för rätt till rekreationsresor kunde härutinnan åberopas för denna personalgrupp som för den aktiva personalen. Sedan dessutom numera rätt till rekreationsresor även tillkomme den extra ordinarie personalen, vilken vunne sin anställning efter ansökan och som därutinnan vore jämförlig med pensionerad personal i arvodesbefattning, syntes rättvisan kräva, att förmånen även borde tillkomma sistnämnda personalgrupp i Boden.

I skrivelse den 23 maj 1941, vid vilken fogats en skrivelse från kommandanten i Bodens fästning, har vidare *chefen för Övre Norrlands trupper* gjort framställning om beredande av rätt till rekreationsresor åt i arvodesbefattning i Boden tjänstgörande pensionerad personal samt därutöver hemställt om ytterligare avgiftsnedläggning vid sådana resor. Beträffande sistnämnda fråga har *chefen för Övre Norrlands trupper* i sin skrivelse framhållit, att enär den enligt beslutet den 13 mars 1936 medgivna avgiftsnedläggningen avsåge endast priset å själva resebiljetten men icke övriga hithörande avgifter, såsom sovvagns-, snälltågstilläggs-, resgods- och cykelbiljettavgifter, nedsättningen i många fall bleve mycket ringa vid jämförelse med de för allmänheten i övrigt gällande resekostnaderna.

För en familj om 2 vuxna och 2 barn över 12 år, som företoge rekreationsresa till exempelvis Laholm, bleve kostnaden i III klass endast omkring 5 kronor 50 öre lägre per person än resekostnaden vid användande av s. k. familjebiljetter. För att utgöra en verklig förmån borde avgiftsnedläggningen vid rekreationsresorna göras betydligt mera omfattande och utsträckas att avse samtliga avgifter samt även beräknas å familjebiljett. Enär rekreationsresorna vanligen företoges i samband med semester och då numera den, som på grund av tjänsteförhållandena icke kunnat erhålla full semester före kalenderårets utgång, ägde utfå felande antal semesterdagar under första kvartalet nästpåföljande år, vore det slutligen — såsom kommandanten i sin skrivelse framhållit — önskvärt att den tid, inom vilken rekreationsresa till nedsatt pris finge företagas, måtte på motsvarande sätt utsträckas.

Genom beslut den 3 oktober 1941 medgav Kungl. Maj:t, att förmånen av avgiftsnedläggning finge åtnjutas jämväl vid rekreationsresa, företagen under semestertid som förskjutits på sätt i *chefens för Övre Norrlands trupper* skrivelse avsåges. Kungl. Maj:t förklarade samtidigt, att övriga i skrivelsen berörda frågor skulle upptagas till prövning i annat sammanhang.

Arméförvaltningens civila departement har i yttrande över militärbefälhavarens för Övre Norrland framställning den 5 juni 1937 anfört:

Beträffande de i militärbefälhavarens framställning avsedda ordinarie befattningshavarna finge civila departementet såsom sin uppfattning uttala, att med det i beslutet den 13 mars 1936 begagnade uttrycket vederlikar givetvis ej kunde vara avsett, att från förmånen i fråga skulle vara uteslutna sådana enligt officersavlöningsreglementet avlönade beställningshavare, som icke räknades till den civilmilitära personalen utan innehade rent civil anställning. Då emellertid tveksamhet därutinnan syntes råda, torde förklaring böra utfärdas därom, att jämväl nu ifrågakvarande befattningshavare skulle i

avseende å åtnjutande av den genom berörda brev medgivna förmånen anses likställda med övriga i beslutet angivna personalkategorier.

Vidkommande åter framställningen, såvitt rörde utsträckningen av rätten till ifrågavarande förmån att omfatta jämväl pensionerad personal i arvodesbefattning med tjänstgöringsort i Boden, finge civila departementet erinra därom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 19 februari 1937 lämnat utan vidare åtgärd en då föreliggande framställning i enahanda syfte. På grund därav syntes nu förevarande framställning i denna del icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I yttrande över chefens för Övre Norrlands trupper framställning den 23 maj 1941 har civila departementet erinrat, att arméförvaltningen redan åren 1931 och 1932 förordat, att förmånen att mot nedsatt avgift företaga rekreationsresor borde utsträckas att omfatta jämväl pensionerad, i arvodesbefattning tjänstgörande personal med tjänstgöring i Boden.

Chefen för armén har i yttrande över militärbefälhavarens för Övre Norrland skrivelse den 5 juni 1937 anfört:

Rätten till s. k. rekreationsresor borde rättvisligen tillkomma även civil personal liksom även de två i militärbefälhavarens framställning omnämnda civilmilitära beställningshavarna av furirs tjänsteklass — montören vid Bodens fästning och förrådsvaktmästaren — enär dessa i regel rekryterades från icke-ordinarie personal, vilken genom beslutet den 13 mars 1936 innehade ifrågavarande rätt. Detta syntes böra regleras på sätt arméförvaltningens civila departement föreslagit.

Beträffande pensionerad personal i arvodesbefattning syntes det förhållandet, att denna genom beslutet den 30 juni 1937 i avseende på fri flyttning från Boden för underlättande av rekryteringen i nämnda ort jämställdes med övrig på stat upptagen personal, tala för att även här ifrågasatt rätt i enahanda syfte tillerkändes dem.

Järnvägsstyrelsen har i yttrande över militärbefälhavarens för Övre Norrland framställning den 5 juni 1937 ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till densamma med mindre statens järnvägar erhöle ersättning för den inkomstminskning, som nedsättningen komme att medföra för de resor, vilka komme att företagas av i framställningen angivna befattningshavare.

Styrelsen tilläte sig därjämte hemställa, att, med anledning av vad ovan framhållits, frågan om ersättning av statsmedel till statens järnvägar för den inkomstminskning, som den genom kungl. brev den 13 mars 1936 medgivna nedsättningen komme att medföra för de resor av ifrågavarande slag, vilka framdeles komme att äga rum, måtte upptagas till förnyad prövning. Som ett särskilt stöd för ett sådant ersättningsförfarande finge styrelsen framhålla, att ersättning tillförsäkrats statens järnvägar beträffande vissa av svenskt sjöfolk företagna resor till och från vederbörandes hemort, för vilka Kungl. Maj:t jämlikt beslut den 24 juli 1936 medgivit liknande nedsättning.

I yttrande över chefens för Övre Norrlands trupper framställning den 23 maj 1941 har järnvägsstyrelsen däremot tillstyrkt bifall till framställningen i vad avser pensionerade officerare och underofficerare men avstyrkt framställningen i övrigt.

Järnvägsstyrelsen hade redan i utlåtande den 15 december 1931 tillstyrkt, att pensionerade officerare och underofficerare, som i Boden upprätthölle arvodesbefattningar, skulle få i samma utsträckning som motsvarande icke

pensionerade befattningshavare åtnjuta förmån av här ifrågavarande rekreationsresor. Någon anledning till ändring av styrelsens däri framförda åsikt hade sedan dess ej inträtt.

Vad gällde framställningen om att nedsättning av biljettpriset vid rekreationsresa skulle få beräknas förutom på priset för färdbiljetter även på snälltågstilläggs-, sovplats-, resgodstilläggs- och cykelbiljetter, måste framhållas, att avgifterna för dessa biljetter vore så beräknade, att en nedsättning icke kunde ske utan direkt förlust för järnvägen. Om den nu ifrågavarande framställningen bifölles, skulle vidare andra nedsättningsberättigade trafikanter med lika stor rätt kunna fordra nedsättning i priset för nyssnämnda biljettslag, vilket i sin tur skulle föra till vittgående ekonomiska konsekvenser. Med åberopande av vad här anförts måste styrelsen motsätta sig, att framställningen i denna del vunno bifall.

I framställningen anhölles därjämte, att färdbiljettpriset för rekreationsresa vid samtidig resa av flera familjemedlemmar måtte räknas på det rabatterade biljettpris, som familjer i allmänhet erhöle vid gemensamma resor enligt den s. k. familjenedsättningen. Familjenedsättningen hade tillkommit långt senare än nedsättningen för militärpersonals rekreationsresor och gåve åt barnrika familjer i allmänhet tillfälle till resor, som eljest sannolikt vore uteslutna. Den omständigheten att järnvägen kunnat utsträcka förmånen av ett billigare biljettpris till att gälla en större kategori trafikanter, kunde enligt styrelsens förmenande icke med skäl åberopas för ytterligare biljettprisnedsättning för trafikanter, som redan tidigare åtnjöte nedsättning. De tillfällen, då deltagare i rekreationsresa samtidigt uppfyllde fordringarna för familjenedsättning, syntes för övrigt vara ganska fåtaliga.

Statskontoret har i yttrande över chefens för Övre Norrlands trupper framställning den 23 maj 1941 anført, att det i och för sig icke funnes anledning att undantaga avsedda i arvodesbefattning tjänstgörande pensionerad personal från ifrågavarande förmån. Med hänsyn till 1932 års riksdags uttalande i frågan ansåge sig ämbetsverket emellertid svårigen kunna förorda en ytterligare framställning i ämnet till riksdagen. Förslaget, att nedsättningen av biljettpriset vid rekreationsresa skulle avse jämväl snälltågstilläggs-, sovplats-, resgodstilläggs- och cykelbiljetter samt att avgiftsnedsättning skulle beräknas även å familjebiljett, funne sig statskontoret med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen härutinnan anført icke kunna tillstyrka.

I skrivelse den 11 november 1941 har *flygförvaltningen* erinrat, att 1941 års riksdag beslutat, att Norrbottens flygbaskår skulle uppsättas, varvid huvuddelen av basorganisationen skulle förläggas centralt i närheten av Luleå och tre övningsplatser anordnas å vissa andra platser i övre Norrland. Då i huvudsak enahanda skäl som föranlett medgivandet om avgiftsnedsättning för viss i Boden tjänstgörande personal syntes föreligga beträffande motsvarande personal tillhörande Norrbottens flygbaskår, finge flygförvaltningen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att jämväl sistnämnda personal, nämligen officerare, underofficerare och vederlikar på aktiv stat samt extra ordinarie tjänstemän tillika med befattningshavarnas hustrur och sådana hemmavarande barn, som icke fyllt 18 år, måtte få komma i åtnjutande av samma förmån.

Järnvägsstyrelsen har i yttrande över denna framställning förklarat sig

intet hava att erinra mot bifall till framställningen i vad den avsåge personal, som stadigvarande förlagts till Boden samt platser, belägna norr eller öster om Boden.

Försvarsväsendets lönenämnd, som jämväl tillstyrkt framställningen, har ifrågasatt, om icke bestämmelserna i nu angivna hänseende borde givas en sådan allmän omfattning, att desamma kunde avse all försvarsväsendets personal, som stadigvarande förlagts till Boden samt platser belägna nordligare eller östligare än Boden.

Föreliggande framställningar avse *dels* ett utsträckande av rätten att företaga rekreationsresor mot nedsatt avgift till vissa personalkategorier med förläggningssort i Boden, vilka enligt nu gällande bestämmelser icke äro berättigade, *dels* beredande av likställighet i angivna avseende för befattningshavare vid Norrbottens flygbaskår, *dels* ock vissa avgiftsnedsättningar utöver vad som för närvarande medgives.

I förstnämnda hänseende har föreslagits, att rätt till ifrågavarande förmån borde beredas *dels* pensionerad personal i arvodesbefattning vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden, *dels* sådana befattningshavare vid försvarsväsendet med tjänstgöringsort i Boden, som uppbära lön enligt det för avlöning till officerare och underofficerare gällande reglementet men på grund av bestämmelser i tjänstgöringsreglementet för armén ej äro att anse såsom officers eller underofficers vederlike, och *dels* vissa civilmilitära beställningshavare med furirs tjänsteställning.

Frågan om förstnämnda personalgrupps rätt till rekreationsresor mot nedsatt avgift var, såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår, i anledning av en proposition i ämnet — i vilken jämväl föreslogs att underbefäl under vissa förutsättningar skulle beredas rätt till samma förmån — år 1932 föremål för riksdagens prövning. Riksdagen framhöll därvid att förmånen ursprungligen införts såsom ett led i åtgärderna att underlätta rekryteringen av officers- och underofficerskårerna vid de i Boden förlagda trupperna men att riksdagen icke kunnat undgå att finna, hurusom ifrågavarande förmån sedermera givits en omfattning, som från början knappast varit avsedd eller med det åsyftade ändamålet helt överensstämmande. Under åberopande bland annat härav förklarade sig riksdagen icke kunna bifalla den framlagda propositionen.

Ehuru riksdagen sålunda uttalat sig mot en utvidgning av rätten till rekreationsresor till pensionerad personal i arvodesbefattning, torde dock med hänsyn till de förhållanden, som numera råda i fråga om rekryteringen av personal i arvodesbefattningar, frågan därom böra upptagas till förnyad omprövning. Medan ifrågavarande befattningar vid tiden för 1932 års riksdagsbeslut på grund av tillgången på personal, som överförts å övergångsstat, i allmänhet kunde relativt lätt besättas, har det på senare tid vid flera tillfällen visat sig vara förenat med svårigheter att ersätta avgången personal i dylika befattningar. Nämnas må att det för närvarande i vissa fall varit nödvändigt att med pensionerade underofficerare besätta arvodesbefattningar, som enligt gällande stater skola innehavas av pensionerade officerare. Det torde därför vara erforderligt att för övervinnande av rekryteringssvårigheterna söka göra ifrågavarande befattningar mera eftersträvansvärda. Då det icke torde kunna

Departements-
chefen.

komma i fråga att för ifrågavarande personalkategori införa någon särskild förmån, som icke beretts annan personal med tjänstgöring i Boden, synes nämnda syfte lämpligast kunna vinnas genom ett utsträckande av rätten till rekreationsresor till nämnda personalkategorier. Ehuru en viss tvekan yppat sig i de avgivna yttrandena, synes ingen av de hörda myndigheterna ha något principiellt att erinra mot ett beslut i denna riktning. Nämnas må, att ifrågavarande personal efter beslut av 1937 års riksdag äger att i likhet med den aktiva personalen under vissa förutsättningar åtnjuta fri flyttning från Boden till annan ort inom riket. Ett beslut om utvidgning av förmånen att företaga rekreationsresor mot nedsatt avgift till denna personal torde vara av ringa betydelse ur ekonomisk synpunkt. Enligt gällande personalstater utgör nämligen antalet arvodesbefattningar för pensionerad personal i Boden allenast ett 30-tal, av vilka några ännu uppehållas av personal å övergångsstat. Jag anser mig av dessa skäl böra tillstyrka framställningarna om rätt för pensionerad personal i arvodesbefattning med tjänstgöring i Boden att företaga rekreationsresor mot nedsatt avgift enligt för annan personal stadgade grunder.

Den ursprungliga avsikten med förmånen av rekreationsbiljetter har som nämnts varit att stimulera rekryteringen av aktiv personal vid de till Boden förlagda truppförbanden. Med hänsyn härtill kan det i och för sig synas tveksamt, huruvida fog finnes för ett tillmötesgående av flygförvaltningens framställning om beredande av motsvarande förmån åt personalen vid Norrbottens flygbaskår. Flygvapnets personal är nämligen uppförd på en gemensam stat och placeras i tur och ordning vid baskåren för att efter några år omplaceras till annat, sydligare beläget flygförband. Häremot kan emellertid invändas, att även viss å gemensam stat uppförd personal vid arméns truppförband i Boden för närvarande är berättigad till rekreationsresor, exempelvis ingenjörtruppernas och intendenturkårens personal med placering i Boden, i därstädes förlagda staber tjänstgörande generalstabsofficerare m. fl. På grund av vad nu anförts och med beaktande av att tjänstgöringen vid flygbaskåren för ifrågavarande personal ur flygvapnet sålunda i allmänhet icke grundar sig på frivilligt åtagande vill jag icke motsätta mig bifall till flygförvaltningens framställning.

Däremot kan jag icke förorda bifall till framställningen om utsträckande av ifrågavarande förmån jämväl till viss civil eller civilmilitär personal, som enligt nu gällande bestämmelser saknar rätt till sådan förmån. Några svårigheter i fråga om rekryteringen av nu ifrågavarande personal, vilken efter egen ansökan vinner anställning med Boden såsom tjänstgöringsort, torde icke ha förmärkts. Jag vill i detta sammanhang anmärka, att jag icke kan ansluta mig till den av arméförvaltningens civila departement framförda meningen, att med officerares och underofficerares vederlikar skulle avses jämväl civil personal. Det torde ha varit statsmakternas avsikt, att den civila personalen icke skulle komma i åtnjutande av förmånen av ifrågavarande rekreationsresor i annan mån än som i respektive beslut särskilt angivits.

Med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen i sitt yttrande över chefens för

Övre Norrlands trupper framställning anført, anser jag mig icke heller kunna tillstyrka berörda framställning, i vad den går ut på att avgiftsnedsättningen skulle utsträckas att omfatta jämväl vissa tilläggsbiljetter och beräknas även å familjebiljetter.

Den av flygförvaltningen väckta frågan har såsom av den lämnade redogörelsen framgår föranlett försvarsväsendets lönenämnd att ifrågasätta, om icke bestämmelserna rörande förevarande rekreationsresor borde givas en sådan allmän avfattning, att desamma kunde avse all försvarsväsendets personal, som stadigvarande förlagts till Boden samt platser belägna nordligare eller östligare än Boden. Då det icke är otänkbart att vissa ytterligare enheter ur armén kunna komma att förläggas till dessa trakter och personal vid dessa enheter likaväl som flygbaskårens personal torde böra inbegripas under bestämmelserna om rekreationsresor, anser jag mig böra förorda bifall till lönenämndens förslag. Härvid förutsättes dock självfallet, att endast sådana personalkategorier komma i fråga, som nu äga åtnjuta denna förmån eller i enlighet med vad av mig i det föregående anförts skulle bliva delaktiga därav.

Ett bifall till föreliggande framställningar med här angivna begränsningar har syns mig få så relativt begränsad ekonomisk betydelse, att jag icke funnit skäl föreligga för verkställande av en utredning rörande den kostnadsökning ett beslut i denna riktning skulle medföra för statens järnvägar. Med hänsyn till innehållet i järnvägsstyrelsens yttrande över den av chefen för Övre Norrlands trupper gjorda framställningen anser jag icke heller anledning för närvarande föreligga att upptaga till prövning den av järnvägsstyrelsen tidigare väckta frågan om ersättning av statsmedel till statens järnvägar för den inkomstminskning, som genom här berörda avgiftsnedsättningar vållas statens järnvägar.

Slutligen vill jag framhålla, att i och med genomförandet av de av mig förordade utvidgningarna av nu gällande bestämmelser om rätt till rekreationsresor hithörande befattningshavarekategoriers berättigade anspråk i förevarande avseende måste anses hava blivit i skälig utsträckning tillgodosedda, varför jag förutsätter, att ytterligare anspråk på förmånen i fråga icke skola behöva framkomma.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att rätt till företagande av omförmälda rekreationsresor mot nedsatt avgift må tillkomma personal vid försvarsväsendet i den utsträckning som av mig i det föregående angivits.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lennart Österholm.